Der bode en underlig gråsprængt en
på den yderste, nøgne ø; —
han gjorde visst intet menneske mén
hverken på land eller sjø;
dog stundom gnistred hans øjne stygt; —
helst mod uroligt vejr, —
og da mente folk, at han var forrykt,
og da var der få, som uden frygt
kom Terje Vigen nær.

Siden jeg så ham en enkelt gang,
han lå ved bryggen med fisk;
hans hår var hvidt, men han lo og sang
og var som en ungdom frisk.
Til pigerne havde han skjemtsomme ord,
han spøgte med byens børn,
han svinged sydvesten og sprang ombord;
så hejste han fokken, og hjem han foer
i solskin, den gamle ørn.

Nu skal jeg fortælle, hvad jeg har hørt
om Terje fra først til sidst,
og skulde det stundom falde lidt tørt,
så er det dog sandt og visst;
jeg har det just ej fra hans egen mund,
men vel fra hans nærmeste kreds, —
fra dem, som stod hos i hans sidste stund
og lukked hans øjne til fredens blund,
da han døde højt opp'i de treds.

Han var i sin ungdom en vild krabat,
kom tidlig fra far og mor,
og havde alt døjet mangen dravat
som yngste jungmand ombord.
Siden han rømte i Amsterdam,
men længtes nok hjem tilslut.
og kom med „Foreningen", kaptejn Pram;
men hjemme var ingen, som kjendte ham,
der rejste som liden gut.

Nu var han vokset sig smuk og stor,
og var dertil en velklædt knægt.
Men døde var både far og mor,
og sagtens hans hele slægt.
Han stured en dag, ja kanhænde to, —
men så rysted han sorgen af.
Han fandt ej, med landjorden under sig, ro;

mej, da var det bedre at bygge og bo
på det store bølgende hav!

Et år derefter var Terje gift, —
det kom nok på i en hast.
Folk mente, han angred på den bedrift,
som bandt på et sæt ham fast.
Så leved han under sit eget tag
en vinter i sus og dus —
skønt ruderne skinned, som klareste dag,
med små gardiner og blomster bag,
i det lille rødmalte hus.

Da isen løsned for lindvejrs bør,
gik Terje med briggen på rejs;
om høsten, da grågåsen fløj mod sør,
han mødte den undervejs.
Da faldt som en vægt på matrosens bryst:
han kjendte sig stærk og ung,
han kom fra solskinnets lysende kyst,
agter lå verden med liv og lyst, —
og for bougen en vinter tung.

De ankred, og kammeraterne gik
med landlov til sus og dus,
Han sendte dem endnu et længselsblik,
da han stod ved sit stille hus.
Han glytted ind bag det hvide gardin, —
da så han i stuen to, —
hans kone sad stille og hespled lin,
men i vuggen lå, frisk og rød og fin,
en liden pige og lo.

Der sagdes, at Terjes sind med et
fik alvor fra denne stund.
Han trælled og sled, og blev aldrig træt
af at vugge sit barn i blund.
Om søndagskvælden, når dansen klang
vildt fra den nærmeste gård,
sine gladeste viser han hjemme sang,
mens lille Anna lå på hans fang
og drog i hans brune hår.

Så lakked og led det til krigens år
i attenhundred og ni.
Endnu går sagn om de trængselskår,
som folket da stedtes i.
Engelske krydsere stængte hver havn,

i landet var misvækst og nød,
den fattige sulted, den rige led savn,
to kraftige arme var ingen til gavn,
for døren stod sot og død.

Da stured Terje en dag eller to,
så rysted han sorgen af;
han mindtes en kending, gammel og tro:
det store bølgende hav. —
Der vester har endnu hans gerning liv
i sagnet, som djerveste dåd:
„da vinden kuled lidt mindre stiv,
Terje Vigen rode for barn og viv
over havet i åben båd!“

Den mindste skægte, der var at få,
blev valgt til hans Skagensfart.
Sejl og mast lod han hjemme stå, —
slig tyktes ham bedst bevart.
Han mente nok, Terje, at båden bar,
om sjøen kom lidt påtvers;
det jydske rev var vel svært at gå klar, —
men værre den engelske „Man of war“
med ørneøjne fra mers.

Så gav han sig trøstig lykken ivold
og tog til årerne hvast.
Til Fladstrand kom han i god behold
og hented sin dyre last.
Gud véd, hans føring var ikke stor:
tre tønder byg, det var alt;
men Terje kom fra en fattig jord, —
nu havde han livsens frelse ombord;
det var hustru og barn det gjaldt.

Tre nætter og dage til toften bandt
den stærke modige mand;
den fjerde morgen, da solen randt,
han skimted en tåget rand.
Det var ikke flygtende skyer han så,
det var fjelde med tinder og skar;
men højt over alle åsene lå
Imenæs-sadlen bred og blå.
Da kendte han, hvor han var.

Nær hjemmet var han; en stakket tid
han holder endnu vel ud!
Hans hjerte sig løfted i tro og lid,

han var nær ved en bøn til Gud.
Da var det som ordet frøs på hans mund;
han stirred, han tog ikke fejl, —
gennem skodden, som letted i samme stund,
han så en korvet i Hesnæs-sund
at duve for bakkede sejl.

Båden var røbet; der lød et signal,
og det nærmeste løb var lukt;
men solgangsvinden blafrede skral, —
mod vester gik Terjes flugt.
Da firte de jollen fra rælingens kant,
han hørte matrosernes sang, — —
med fødderne stemte mod skjægtene spant
han rode så sjøen fossed og brandt,
og blodet fra neglerne sprang.

Gæslingen kaldes de blinde skær
lidt østenfor Homborg-sund.
Der bryder det stygt i pålandsvejr,
under to fod vand er der bund.
Der sprøjter det hvidt, der glittrer det gult,
selv stilleste havbliksdag; —
men går end dønningen aldrig så hult,
indenfor er det som tidest smult,
med brækkede bølgedrag.

Didind Terje Vigens skægte foer
lig en pil mellem brått og brand;
men bag efter ham, i kølvandets spor,
jog jollen med femten mand.
Da var det han skreg gjennem brændingens sus
til Gud i sin højeste nød:
„inderst derinde på strandens grus
sidder min viv ved det fattige hus,
og venter med barnet på brød!“

Dog, højere skreg nok de femten, end han:
som ved Lyngør, så gik det her.
Lykken er med den engelske mand
på rov mellem Norges skær.
Da Terje tørned mod båens top,
da skured og jollen på grund;
fra stavnen bød officeren „stop!“
Han hæved en åre med bladet op
og hug den i skægtens bund.

Spant og planker for hugget brast,

sjøen stod ind som en fos;
på to fod vand sank den dyre last,
dog sank ikke Terjes trods.
Han slog sig gjennem de væbnede mænd
og sprang over æsingen ud —
han dukked og svømmed og dukked igjen;
men jollen kom los; hvor han vendte sig hen
klang sabler og rifleskud.

De fisked ham op, han førtes ombord,
korvetten gav sejerssalut;
agter på hytten, stolt og stor,
stod chefen, en attenårs gut.
Hans første batallie gjaldt Terjes båd,
thi knejste han nu så kæk;
men Terje vidste ej længere råd, —
den stærke mand lå med bøn og gråd
iknæ på korvettens dæk.

Han købte med tårer, de solgte ham smil,
de ågred med spot for bøn.
Det kuled fra øster, tilhavs med il
stod Englands sejrende søn.
Da taug Terje Vigen; nu var det gjort,
nu tog han sin sorg for sig selv.
Men de, som ham fanged, fandt sært hvor fort
et noget var ligesom vejret bort
fra hans pandes skyede hvælv.
Han sad i „prisonen“ i lange år,
der siges, i fulde fem;
hans nakke bøjed sig, gråt blev hans hår
af drømmene om hans hjem.
Noget han bar på, men gav ej besked, —
det var som hans eneste skat.
Så kom attenhundred og fjorten med fred,
de norske fanger, og Terje med,
førtes hjem på en svensk fregat.

Hjemme ved bryggen han steg iland
med kongens patent som lods;
men få kun kendte den gråsprængte mand,
der rejste som ung matros.
Hans hus var en fremmeds; hvad der blev af
de to, — han derinde erfor:
„da manden forlod dem og ingen dem gav,
så fik de til slutning en fælles grav
af kommunen i fattigfolks jord.“ — —

Årene gik og han røgted sin dont
som lods på den yderste ø;
han gjorde visst intet menneske ondt,
hverken på land eller sjø;
men stundom gnistred hans øjne stygt,
når det brød over båer og skær, —
og da mente folk, at han var forrykt,
og da var der få, som uden frygt
kom Terje Vigen nær.

En måneskinskveld med pålandsvind
kom der liv i lodsernes flok;
en engelsk yacht drev mod kysten ind
med revnet storsejl og fok.
Fra fortoppen sendte det røde flag
et nødskrig foruden ord.
Lidt indenfor gik der en båd over stag,
den vandt sig mod uvejret slag for slag,
og lodsen stod stout ombord.

Han tyktes så tryg, den gråsprængte mand;
lig en kæmpe i rattet han greb;-
yachten lystred, stod atter fra land,
og båden svam efter på slæb.
Lorden, med lady og barn i arm,
kom agter, han tog til sin hat:
„jeg gør dig så rig, som du nu er arm,
hvis frelste du bær os af brændingens larm“. —
Men lodsen slap ror og rat.

Han hvidned om kinden, det lo om hans mund,
lig et smil, der omsider får magt.
Indover bar det, og højt på grund
stod lordens prægtige yacht.
„Den svigted kommando! I bådene ned!
Mylord og mylady med mig!
Den slår sig i splinter, — jeg ved besked —
men indenfor ligger den trygge led;
mit kølspor skal vise jer vej!“

Morilden brændte der skægten fløj
mod land med sin dyre last.
Agter stod lodsen, stærk og høj,
hans øje var vildt og hvast.
Han skotted i læ mod Gæslingens top,
og til luvart med Hesnæs-sund;
da slap han ror og stagsejl-strop,
han svinged en åre med bladet op

og hug den i bådens bund.

Ind stod sjøen med skumhvidt sprøjt — —
der raste på vraget en strid —:
men moderen løfted sin datter højt
på armen, af rædsel hvid.
„Anna, mit barn!“ hun skreg i sin ve;
da bævred den gråsprængte mand;
han fatted om skødet, drev roret i læ,
og båden var fast som en fugl at se,
slig foer den i brått og brand.

Den tørned, de sank; men havet var smult
derindenfor brændingens kreds;
opover rak sig en langgrund skjult,
der stod de i vand tilknæs.
Da råbte lorden „kend, — båens ryg —
den svigter, — det er ingen flu!“
Men lodsen smilte „nej vær De tryg;
en sunken skægte med tre tønder byg
er båen, som bær os nu.“

Der jog et minde om halvglemt dåd
lig et lyn over lordens træk —,
han kendte matrosen, som lå med gråd
iknæ på korvettens dæk!
Da skreg Terje Vigen „alt mit du holdt
i din hånd, og du slap det for ros.
Et øjeblik endnu, og gengæld er voldt — —“
da var det den engelske stormand stolt,
bøjed knæ for den norske lods.

Men Terje stod støttet til årens skaft,
så rank som i ungdommens år;
hans øjne brandt i ubændig kraft,
for vinden flommed hans hår.
„Du sejled imag på din store korvet,
jeg rode min ringe båd!
jeg trælled for mine til døden træt,
du tog deres brød, og det faldt dig så let
at håne min bittre gråd.

Din rige lady er lys som en vår,
hendes hånd er som silke fin, —
m i n hustrus hånd den var grov og hård,
men hun var nu alligevel min.
D i t barn har guldhår og øjne blå,
som en liden Vorherres gæst;

m i n datter var intet at agte på,
hun var, Gud bedre det, mager og grå,
som fattigfolks børn er flest.

Se, det var min rigdom på denne jord,
det var alt, hvad jeg kaldte for mit.
Det tyktes for mig en skat så stor;
men det vejed for dig så lidt. —
Nu er det gengældelsens time slår, —
thi nu skal du friste en stund,
som vel kommer op mod de lange år,
der bøjde min nakke og blegte mit hår
og sænkte min lykke på grund.“

Barnet han greb og svinged det frit
med den venstre om ladyens liv.
„Tilbage, mylord! Et eneste skridt, —
og det koster dig barn og viv!“
På sprang stod Britten til kamp påny;
men armen var veg og mat; —
hans ånde brændte, hans øjne var sky,
og hans hår, — så kendtes ved første gry —
blev gråt i den eneste nat.

Men Terjes pande bar klarhed og fred,
hans bringe gik frit og stilt.
Ærbødig løfted han barnet ned,
og kyssed dets hænder mildt.
Han ånded, som løst fra et fængsels hvælv,
hans stemme lød rolig og jævn:
„nu er Terje Vigen igen sig selv.
Indtil n u gik mit blod som en stenet elv;
for jeg m å t t e — jeg m å t t e ha’e hævn!

De lange år i „prisonens“ kvalm,
de gjorde mit hjerte sygt.
Bagefter lå jeg som hejens halm,
og så i et brådyb stygt.
Men nu er det over; vi to er kvit;
din skyldner foer ej med svig.
Jeg gav det jeg havde, — du tog alt mit,
og kræv, om du tror du har uret lidt,
Vorherre, som skabte mig slig“ — —

Da dagningen lyste var hvermand frelst;
yachten lå længst i havn.
Med nattens saga taug de nok helst,
men vidt foer dog Terjes navn.

Drømmenes uvejrsskyer grå
fejed en stormnat væk;
og Terje bar atter så rank, som få,
den nakke, der krøgtes hin dag han lå
iknæ på korvettens dæk.

Lorden kom, og mylady med,
og mange, mange med dem;
de rysted hans hånd til farvel og Guds fred,
der de stod i hans ringe hjem.
De takked for frelsen, da stormen peb,
for frelsen fra sjøgang og skær;
men Terje strøg over barnets slæb:
„nej, den som frelste, da værst det kneb,
det var nok den lille der!“ — —

Da yachten drejed for Hesnæs-sund,
den hejste det norske flag.
Lidt længere vest er en skumklædt grund, —
d e r gav den det glatte lag.
Da tindred en tåre i Terjes blik;
han stirred fra hejen ud;
„stort har jeg mistet, men stort jeg fik.
Bedst var det, kan hænde, det gik, som det gik, —
og så får du ha’e tak da, Gud!“

Slig var det jeg så ham en enkelt gang,
han lå ved bryggen med fisk.
Hans hår var hvidt, men han lo og sang,
og var som en ungdom frisk.
Til pigerne havde han skemtsomme ord,
han spøgte med byens børn;
han svinged sydvesten og sprang ombord,
så hejste han fokken og hjem han foer
i solskin, den gamle ørn;

Ved Fjære kirke jeg så en grav,
den lå på en vejrhård plet;
den var ikke skøttet, var sunken og lav,
men bar dog sit sorte bræt.
D e r stod „T h æ r i e W i i g h e n “ med hvidmalt skrift,
samt året han hvile fandt. —
Han lagdes for solbrand og vindes vift,
og derfor blev græsset så stridt og stivt,
men med vilde blomster iblandt.

Rettelse av ett enkelt ord I 12. vers, linje 4 står "slig tyktes ham bedst bevart". Det

skal være "slig tyktes han bedst bevart"